

Ruski odpor zadržuje nazije - Japonska izraža groznje

Boji za Moskvo se bijeja z blazno srditostjo

Rusi še vedno upajo, da bodo obranili mesto. — Na zapadu in na jugu ustavili nemški naval, a nova nevarnost grozi od severozapada. — Velik pomen mesta.

London, Anglija. — Položaj ruske prestolice Moskve je, kakor je razvideti iz poročil, došlih od tam v sredo, sicer še vedno do skrajnosti kočljiv in resen, vendar je med Rusi pričelo prevladovati upanje, da bodo končno le zmožni, vzdržati strahoviti nazijski pritisk ter preprečiti izgubo mesta. Par dni prej je bilo namreč že vse pripravljeno, da se vlada izseli iz Moskve, toda načrt se je pozneje odložil, dasi se pripravljenost ni uknila, ako bi se zaradi kake poostitve v situaciji moral umik vendarle izvesti.

Z dovozom novim rezerv na fronto je sovjetsko poveljstvo tako ojačilo obrambno črto na moskovskem bojnem odseku, da ni pričel še do nikakega pomembnejšega nazijskega predora, dasi je nemška armada tako blizu, da lahko s topovi obstreljuje prednje mestne obrambe. Na zapadni in na južni strani mesta so bili nemški napadi v glavnem ustavljeni s srditimi protinapadi, a nova nevarnost se je pojavila od severozapada, ko so tam napravili Nemci uspešen sunek pri mestu Kalininu, oddaljenemu od Moskve 95 milj. Ako ne bo prodiranje od tukaj ustavljeno, grozi brambovcem na zapadu Moskve, da jim pridejo Nemci za hrbet, ter bi se zato morali umakniti.

Borba za Moskvo se vodi od obeh strani z naravnost blazno srditostjo in v obsegu, kot mu ni para v zgodovini, kajti obe strani se očitno zavedate, da utegne izid teh bojev odločiti usodo vsega ozemlja zapadno od Volge.

ENAKA HRANA ZA HESSA KOT ZA STRAŽNIKE

London, Anglija. — Glede nazijskega voditelja Hessa, ki je zdaj zaprt nekje na Angleskem, se je vojni minister Margesson zadnji tork izrazil, da dobiva ta ujetnik enako hrano kakor

ITALIJANI SI NARAVNOST ŽELE ANGLEŠKEGA NAPADA

London, Anglija. — Italijansko ljudstvo komaj čaka, da bi Anglija napadla njih državo, da bi se na ta način lahko otresli dvojnega jarma, namreč domačega fašizma in nemške nadvlade.

To senzacionalno poročilo je prinesel s seboj in ga zadnji tork v nekem govoru objavil neki David Edge, ki je bil ujet od osiščnih sil pri vpadu v Jugoslavijo, a mu je bilo, po internaciji v Italiji, dovoljeno, vrniti se domov v Anglijo. Kakor pripoveduje, ga je neki italijanski general prosil, naj skuša pregovoriti Anglijo, da napade Italijo, češ, da bo to edina pot, da "se Italija osvobodi izpod nemškega

ZA OBOROŽITEV LADIJ

Pcalanski odbor odobril tozadevni predlog.

Washington, D. C. — Poslanski odbor za tujezemske zadeve je v sredo končal svojo razpravo o vladnem predlogu, da se nevtralnostni zakon v toliko izpremeni, da ba dovoljeval oborožitev ameriških trgovskih ladij. Obenem je odbor predlagal, v svrhu pospešitve odobritve, da se sme o njem razpravljati v zbornici le en sam dan, in sicer v četrtek. Na ta način ne bodo nasprotniki predloga imeli dosti prilike, da bi prišli do glasu, in se zato pričakuje tem daljša debata o predlogu v senatu.

RUSI SO MALO PRETIRAVALI

London, Anglija. — Iz Moskve se je zadnji tork slišalo po radio poročilo, namenjeno ruski armadi, v katerem se je trdilo, da pošilja Rusiji Amerika vsak mesec po 5.000 aeroplanov. — Ta trditve je bila očitno namenjena v svrhu, da se ruski armadi vlije nove navdušenosti, kajti omenjena množina aeroplanov je večja, kakor je more Amerika vsega skupaj točasno izdelati na mesec.

VEČ ČASTNIKOV ODPUSČENIH

Washington, D. C. — Ena posledic velikih nedavnih manevrov v Louisiani je ta, da se odstavljajo od poveljniških mest številni častniki, ki se pri teh vajah niso izkazali. Odpustitve se izvajajo v vsej tihosti.

njegovi stražniki in nikake plače. Kje je Hess zaprt, tega pa minister ni hotel razodeti.

AFERA O NAPADU NA LADJO PRIŠLA V JAVNOST

Washington, D. C. — Ko se je začetkom septembra izvedelo, da je prišlo med neko ameriško ladjo, namreč rušilcem Greer, in med nekim nemškim podmornikom do spopada v bližini Islandije, je vzbudilo to tukaj dokajšnjo senzacijo, češ, da je bila ameriška ladja napadena od nemške. Struja, ki zahteva, da mora zavzeti Amerika bolj bojovito stališče, je kazala na to afero kot na dokaz, da ameriške ladje niso varne, ter, da morajo streljati v svrhu samoozbrane, kjer bodo videle kako osiščno ladjo, in se je v resnici ta ukaz pozneje tudi izdal. Zadnji tork pa je pred senatskim mornariškim odborom podal admiral Stark izjavo, iz katere se razvidi, da je Greer sam izzval napad. V svoji dolgi izjavi je Stark izpovedal, da je Greer preganjal nemški podmornik cele tri ure in pol. Med tem časom je tega bombardiral neki angleški aeroplan. Sklepa se, da je podmornik domneval, da so prišle bombe od zasledujočega Greera, ter je zato dve uri pozneje poslal torpede proti njemu, na kar je z enakim odgovoril tudi Greer.

KARDINAL VIDI MOŽNOST ZA MIR

Dublin, Irsko. — Kardinal Macrory se je zadnji tork izrazil, da po njegovem mnenju obstoja zdaj veliko večja možnost za doseg pravičnega mira, kakor bi bila, če se vojna nadaljuje do zmage. Zakaj torej nihče ne poizkuša pogajanj za mir zdaj, je vprašal. Za to, da se mir takoj ne sklene, pravi, ne more biti nobernega drugega vzroka, kakor ta, ker niti ena, niti druga stran ne želi pravičnega mira, marveč ji gre le za zmago in za popolno uničenje nasprotnika.

PRIPOROČA, DA GRE DEZELA V VOJNO

Atlantic City, N. J. — 69 let stari admiral Stirling, bivši načelnik mornariškega štaba, se je izrazil zadnji tork, da je Amerika itak že v vojni, in, da bi bil že čas, da se da predsedniku Rooseveltu "zeleno luč", da lahko nastopi v polni meri. Ameriška mornarica, je dejal, je upravljana, kakor bi bila v vojni.

Obdolžuje Ameriko, da igra dvolično politiko

Japonsko časopisje navaja, da se Amerika na eni strani pogaja z Japonsko, na drugi strani ji kaže sovražnost. — Dijakom se pospešil čas vstopa v armado.

KRATKE VESTI

Washington, D. C. — Med Zed. državami in Argentino se je v tork podpisala v Buenos Aires medsebojna trgovinska pogodba, v kateri se med drugim znižajo carine za razne predmete. To je prva važnejša trgovinska pogodba med obema deželama izza leta 1853.

Chicago, Ill. — Eden uradnikov zveze prodajalcev piva na debelo se je v tork izrazil, da so Zed. države zdaj na vodilnem mestu glede produkcije piva med vsemi deželami sveta. Do tega je prišlo, ko so razne evropske dežele znižale svojo produkcijo.

Teheran, Perzija. — Britansko in rusko poveljstvo je sklenilo, da se bodo njune čete odstranile iz tega mesta. Evakuacija se bo pričela najbrž tekem desetih dni, kot se je v tork objavilo.

Panama. — Bivši tukajšnji predsednik Arias, ki je po begnil pred nekaj dnevi, se je v sredo povrnil in je bil takoj vtknjen v ječo. Prišlo pa je do sporazuma, da se bo lahko izselil v pregnanstvo v Costa Rica.

Za Rusijo se zagotavlja pomoč

Washington, D. C. — Pri pričevanju pred nekim senatskim pododborom se je E. R. Stetinius, administrator skladov pod "lend-lease" izrazil zadnji tork, da se lahko pričakuje, da bo predlagana kongresu tretja svota pod tem zakonom, in sicer točasno izključno za Rusijo.

Zasliševanje, pri katerem je Stetinius nastopil, se je vršilo glede druge lend-lease svote, nekaj manj kot šest milijard dolarjev, za katero je predsednik apeliral na kongres. Ze pred več meseci, kakor znano, je bila v to svrhu odobrena prva svota, sedem milijard. Da je v načrtu še tretja svota, ki bi šla izključno za Rusijo, se razvidi tudi iz izjave, ki jo je podal isti dan predsednik Roosevelt, ko je dejal, da se bo razpravljalo o tem potem, ko se vrne domov W. A. Harriman, načelnik ameriške komisije v Moskvi. Kar pa zdaj dobiva Rusija materiala iz Amerike, je dejal, ga kupuje in in plačuje zanj v gotovini.

POROKA BREZ NEVESTE

V Nemčiji je dovoljena vojakom na fronti takovana poroka v odsotnosti in gornja slika kaže, ko se vrši ena takih porok brez neveste, katera je med tem časom nekje doma v zaledju. Vojak, stoječ "haptah", izrazi pred svojim poveljnikom in pričami, da se želi poročiti, ter podpiše papirje; ti se pošljejo nevesti, da jih še ona podpiše pred uradno osebo, in poroka je končana.

Iz zaslužnjene domovine

Dr. Miha Krek je v Londonu govoril na radio, kako je bil ob bombnem napadu na Beograd in omenil preroške besede ministra Dr. Kulovca, ki jih je spregovoril večer predno ga je ubila nemška bomba. —

Dr. Miha Krek v počastitev spomina Dr. Kulovca

(Tiskovna poročila jugoslovanskega poslanštva v Washingtonu).

London, 6. oktobra (JČO). — Danes je londonski radio oddaljal govor slovenskega predstavnika v jugoslovanski vladi v Londonu dr. Miha Kreka, s katerim je počastil spomin pokojnega dr. Kulovca, ki je padel kot prva žrtev nemškega zračnega napada na Beograd. Podpredsednik vlade dr. Miha Krek je v svojem govoru med drugim dejal:

"Poteklo je šest mesecev, odkar je Nemec v zgodnji zori neprizakovan napadel Beograd. Preteklo je šest mesecev v mukah in trpljenju našega naroda. Vi se, dragi Beograjčani, dobro spominjate tistega dne, ko so nemška letala prvič napadla našo prestolnico. Tega dne je izdihnil vodja slovenskega naroda dr. Kulovec, med prvimi, ki so dali svoje življenje za domovino."

"Tisto jutro, bilo je na cvetno nedeljo, sem bil še doma; pripravljaval sem se, da bi šel k maši. V tem so prigrmela nemška letala in začela trositi smrt. Med strašnimi treski priteče v mojo sobo služabnik in razburjen pove, da se dim dviga prav nad mestom, kjer je stanoval pokojnik. Vznemirjen sem pogledal skozi okno v smeri proti tisti hiši. Zazdelo se mi je, da se dim ne dviga prav nad njegovo hišo temveč malo bolj proč. Toda prav da je hiša, kjer je njen gospod stanoval, porušena do tal. Odhitel sem na Dedinje in zaprosil poveljnika, naj pošlje vojake, da bi odkopali ruševine. V kratkem času je z mesta nesreče prišel odgovor, da bi vsako odkopavanje bilo brezupno, ker v tistih razvalinah nihče ni mogel ostati živ. Navzlic temu je vojni minister ukazal, naj izkopavanje nadaljujejo z vso naglico. Sam sem se udeležil sestanka vlade, kajti navzlic napadu je vendar še bilo nekaj upanja na časten mir. Tam me je dohitela vest, da so iz ruševin odkopali dr. Kulovca, strašno razmesarjenega. Bil je mrtev."

"S svojim sodelavcem in prijateljem Dr. Kulovcem sem govoril še prejšnji večer. Bil je potr, ker je slutil strašno usodo, namenjeno našemu narodu. Dejal je: 'Tako strašno bo, da bo najboljša za one, ki bodo hitro umrli. Toda iz tega trpljenja se bo dvignila nova, velika Jugoslavija!'"

"Naša zemlja je s krvjo napoljena. Dr. Kulovec je odšel s tistimi, ki so žrtvovali vse. Slovenci smo dali, skupaj s svojimi brati, v teh šestih mesecih polno žrtev. Naša krvava legitimacija je odprla oči vsemu svetu, ki nam pomaga pri graditvi naše nove bodočnosti. Naša država, zgrajena na temeljih enakopravnosti, pravičnosti, vpoštevanja

skupnih interesov, in medsebojne ljubezni — večja in močnejša Jugoslavija — bo plačilo za vse trpljenje našega naroda. Narod velikih žrtev je vreden velike svobode, narod nedolžnih žrtev je vreden polne svobode.

"Danes in v bodoče, bratje Srbi, Hrvati in Slovenci, ko se bomo spominjali smrti blagopokojnega dr. Kulovca, molimo za večni mir njegove duše; a vsak trenutek v bodočnosti izkoristimo v delu za dvig in vstajenje naše drage domovine Jugoslavije."

V zasadeni Evropi Srbi vodijo vojno proti Nemčiji

Washington, D. C., 6. oktobra (JČO). — Prinašamo vesti, ki jih sprejemamo delno neposredno, delno po ameriskem tisku, o strani vojni, ki besni v Srbiji proti Nemčiji.

Zagreb, 5. oktobra. — Proti Beogradu se pomika cela nemška mehanizirana divizija, da zadusi četniško delovanje. Nemška letala, ki spremljajo divizijo, so obstreljevala Leskovac, Niš in Umko.

Zaradi nemškega bombardiranja in stalnih upov se je pridobivanje premoga zmanjšalo od petindvajset na petnajst tisoč ton mesečno.

Bern, 5. oktobra. — Radio Moskva poroča, da je vojvoda četnikov v Jugoslaviji poslal sporočilo nemškemu poveljniku beogradskih vojašnic, da jugoslovanske čete drže 650 Nemcev ujetih. Te Nemce bodo takoj ustrelili, če bodo Nemci nadaljevali z ubijanjem narodnjakov.

Močne jugoslovanske čete, delujoče v zetskem področju, so zavzele prometno središče Plevlje in uničile nemško posadko, 65 izdajalcev so odvedli v bivlišče jugoslovanskih čet, visoko v gorah.

Angora, 5. oktobra. — Nemški bombniki "Stuka" so napadli Čačak. Navzlic temu je še vedno v rokah četnikov gorska pot proti Užicu in glavna cesta Čačak-Višegrad.

Bern, 6. oktobra. — Radio Moskva poroča, da je "določeno število" novih ruskih bombnikov prispelo v Jugoslavijo, da pomaga upornikom. Nemški zračni napadi na poedina hercegovaška središča so povzročili samo materialno škodo. Veliki deli nemških posadk v Rumuniji se pomikajo proti jugoslovanski vzhodni meji. Ze peti dan traja bitka ob železniški progi Beograd-Niš. Med 650 nemškimi ujetniki, ki so v rokah četnikov, so tudi nemški častniki. Tajna radio-postaja v Jugoslaviji poroča, da je to razlog, da Nemci doslej še niso obstreljevali Beograda s topovi, ki so jih v ta namen postavili na Topčider.

Stockholm, 5. oktobra. — Berlinski dopisnik "Aftönbladet" poroča:

(Dalje na 4. strani)

Amerikanski Slovenec

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki. Ustanovljen leta 1891.

The first and the oldest Slovene newspaper in America. Established 1891.

Izhaja vsak dan razen nedelje, ponedeljke in dnevoj po praznikih.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Izdaja in tiska: EDINOST PUBLISHING CO. Naslov uredništva in uprave: 1849 W. Cermak Rd., Chicago. Telefon: CANAL 5544

Published by: EDINOST PUBLISHING CO. Address of publication office: 1849 W. Cermak Rd., Chicago. Phone: CANAL 5544

Naročnina:		Subscription:	
Za celo leto	\$5.00	For one year	\$5.00
Za pol leta	2.50	For half a year	2.50
Za četrt leta	1.50	For three months	1.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:		Chicago, Canada and Europe:	
Za celo leto	\$6.00	For one year	\$6.00
Za pol leta	3.00	For half a year	3.00
Za četrt leta	1.75	For three months	1.75
Posamezna številka	3c	Single copy	3c

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti poslani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnje številko v tednu je čas do četrtke dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter, November 10, 1925 at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Naročnikom "Amerikanskega Slovenca"

To le naznanilo pišemo z veliko nevoljo, pa ni drugače, ni pomoči, pisati ga moramo.

"AMERIKANSKI SLOVENEK" SE BO PODRAŽIL.

Teško je nam, ki moramo to le naznanilo pisati in objaviti, pa vemo da bo težko Vam, ki ga čitate.

Toda za vsako stvar na svetu so gotovi razlogi. Zato naše prevdarne in razsodne naročnike prosimo, da predno izrečejo kako obsodbo glede tega, prečitajo naslednje:

Cene blagu in raznemu materialu so se dvigale polagoma že par let nazaj. Odkar se je pa začela sedanja vojna v Evropi pred dvema letoma, gredo cene stalno navzgor. N. pr.:

Papir za list nas stane letno zdaj nad \$900.00 več, kakor pred tremi leti.

Svinec, ki se rabi za stavo čtiva na stavnem stroju je stal pred tremi leti okrog 7c funt, danes je blizu 12c funt.

Tinta se je podražila, in podražile so se vse druge potrebščine.

Dalje odkar so prišli v veljavo sedanji socialni zakoni, je cela vrsta novih davkov, ki jih preje ni bilo. Podjetje mora plačevati od plačilne liste 1% za starostno pokojnino, ki se bo kmalu dvignila na 2% in pozneje na 3%. Za brezposelno zavarovanje je treba plačevati od plačilne liste po 3%, od vse naročnine v državi Illinois moramo plačati tudi prodajni davek, do julija je bilo po 3%, zdaj je po 2%. Prodajni davek mi nismo računali, ker nismo hoteli vsakega bremena naprtiti naročnikom, dasi drugi to delajo.

Vsa ta bremena, ki se vedno višajo smo doslej nosili sami, če tudi je bila pri tem naša tiskovna družba prizadeta. Toda dokler se je le količkaj dalo smo rinili in odlagali vsako podražitev, ker vemo, da se jo vsak boji in jo vsak sovraži.

Smo pa zdaj pred novo zadevo, preko katere pa ne moremo, ne da bi prišli do podražitve.

Osobje tiskarne, kakor tudi ostalo osebje pričakuje in je tudi upravičeno do gotovega povišanja plač. Naše osebje dela še za isto plačo, kakor je delalo vse skozi tekom zadnje krize. Delavci drugod so te zadnja leta dobili že večkratno povišanje plače. Razlogi za to so, ker se življenjske potrebščine stalno dražijo. Tega Vam ni treba razlagati. Saj sami vsi kupujete po trgovinah in vidite in čutite, kako gre vse navzgor. Od zobotreba pa do zadnje stvari, ki jo potrebujete za dom in drugo je zadnjih par let precej dražje, kakor je bilo. In še vedno višje cene se vsemu obetajo. Kdor hoče živeti, mora za vse več plačati. Logično je, da delavci morajo dobiti več denarja za svoje delo, drugače izhajati ne morejo. Če se jim ne bo ugodilo, bodo pustili in šli drugam, kjer bodo imeli boljše obstanek, kakor tu.

List dnevnik podjetju ne prinaša dobička, kakor ga ne prinaša noben drugi slovenski dnevnik. Z listom samim je še zguba. Posebno zadnja leta, ko je oglaševanje padlo skoro na ničlo. Vojna je ustavila potovanja v Evropo, tako je še tistih par oglasov od parobrodskih družb izginilo. List je imel stalno tudi po par sto naročnikov v Jugoslaviji. Tudi to je zdaj odpadlo. Pri takem malem podjetju se pa pozna vsak cent. Zguba pri listu je zdaj večja. S zgubo se pa dolgo voziti ne da. To ve vsak. Ali naj list uničimo s tako zgubo? To bi bil pravi narodni greh. Katoliški slovenski dnevnik je nam še krvavo potreben. Kako težko in s kolikimi žrtvami smo prišli do njega in zdaj ga naj bi kar tako le pustili, da izgine. Do tega ne sme še priti. Kaj torej? Dvigniti mu je treba naročnino, da bo mogoče vsaj kriti njegove izdatke.

Zato objavljamo to naznanilo vsem našim naročnikom, da list "Amerikanski Slovenec" se bo podražil za \$1.00 na leto z dnem 20. novembra 1941.

Tako bo list "Amerikanski Slovenec" od 20. novembra 1941 stal kakor sledi:

Za Združene države	\$6.00 na leto
Za Združene države	\$3.00 polletno
Za Chicago in inozemstvo	\$7.00 na leto
Za Chicago in inozemstvo	\$3.50 polletno

Ali je ta cena previsoka? Kaj pa stanejo drugi listi? Poglejmo!

List Glas Naroda izhaja prav tako SAMO PETKRAT NA TEDEN kakor "Am. Slovenec", naročnina mu je \$6. na leto za zunaj po Zdr. državah. V New Yorku in za inozemstvo \$7.00.

List Prosveta izhaja prav tako SAMO PETKRAT NA TEDEN, kakor "Am. Slovenec", naročnina mu je \$6.00 na leto za zunaj po Zdr. državah. V Chicagu in Chicero pa \$7.50. Za tujezemstvo pa \$9.00.

Prosveta je že pred leti ustavila sobotno številko, naročnino pa pustila staro, kar faktično ni bilo drugega kakor podražitev, manj za staro naročnino.

Glas Naroda je ustavil sobotno številko še lani, naročnino listu pa pustil staro, kar faktično tudi ni bilo drugega, kakor podražitev, po vzorcu manj za staro naročnino.

List "Amerikanski Slovenec" tega ni storil, dokler le se je dalo izhajati. Zdaj je v to primoran.

Tisti, ki bi morda ugovarjali tej podražitvi našega lista si naj pa stavijo sledeča vprašanja:

Ako sta slovenskemu socialistu in slovenskemu liberalcu njihova dnevnik vredna po \$6.00 na leto, ko izhajata prav tako, kakor moj katoliški dnevnik "Am. Slovenec", ne sme biti meni slovenskemu katoličanu predrag moj katoliški dnevnik za isto ceno. Prav za prav še hvaležni mu moram biti, ker tako dolgo ni podražil naročnine, med tem, ko so jo drugi že dolgo preje. To naj premisli vsak.

Poleg vsega pa naj pomni vsak, da naš list daje vsako leto in bo tudi letos, lep EDINI ŠE SLOVENSKI STENSKI KOLEDAR, ki je lepo novoletno darilo za naše naročnike. Tudi to nekaj velja.

Vodstvo lista pa se bo trudilo, da bo dalo od časa do časa, kakor bodo gospodarske razmere dopuščale boljši in večji list svojim naročnikom.

Še enkrat ponovimo, da to naznanilo pišemo in objavljamo zelo neradi in proti naši volji, toda moramo, razmere katere smo že pojasnili nas silijo v to in proti katerim mi nimamo nobene moči.

Prepričani, da bodo vsi naši dragi naročniki iz podanih razlogov vzeli to naznanilo blagohotno na znanje, kakor bodi vsem že v naprej najiskrenejša zahvala.

Vsem onim, ki pa na naročnini dolgujejo, ali če želijo plačati še za naprej naročnino po stari dosedanji ceni pa opozarjamo, da stara dosedanja cena naročnini je v veljavi DO 20. NOVEMBRA 1941. Do tedaj se lahko vsak poslužiti stare dosedanje cene.

Začeniš z 20. novembrom 1941 pa stopijo za naročnino "Am. Slov." nove cene v veljavo, kakor že omenjeno. UPRAVA "AM. SLOVENCA".

NOVICE, VESTI IN ODMEVI Joliet, Ill.

Velikanski shod, imenovan "Holy Hour", katerega so priredila minulo nedeljo v Oak Grove društva presv. Imena okrajev Will, Grundy in Kankakee, v svrhu miru, pravičnosti in dobrotljivosti, se je vršil ob najlepšem vremenu. Pravi, da se ga je udeležilo do 25 tisoč oseb. Poleg cerkvenih in drugih dostojanstvenikov je vodil to impozantno slavnost čikaški nadškof Most Rev. Samuel A. Stritch. Sodelovali to tudi naši č. gg. duhovniki, kakor tudi naša šolska godba in cerkveni pevski zbor, ki so vsi javno pokazali tudi to pot, da naša župnija še vedno prednjači ob enakih prilikah. Čast vsem!

Rev. Edwin Hoover iz Chicaga je bil te dni imenovan za novega župnika tukajšnje St. Raymond's župnije, kot naslednik preminulega Rev. Scanlana.

Umrla je Mrs. Katarina Šeme, soproga g. Antona Šeme, 157 Bridge St. RIP!

Avtomobilna nezgoda se je

pripetila minuli teden, katere žrtev je bil Thomas C. Dear, podsuperintendent tukajšnje višje šole, ki je bil ubit na licu mesta blizu Huntington, Ind.

Nekateri oddelki tukajšnjih novih zveznih municijskih tvornic so zdaj že v toliko dograjeni, da so te dni pričeli nakladati svoje izdelke, katerih pošljejo dnevno na stotine zabojev na skoraj vse železnice okoli. Pa trdijo, da je to še le začetek te obrti.

Silno deževje smo imeli minuli teden, ko so bile kleti marsikaterih hiš zalite do stropov, kakor tudi mnoge ulice in ceste, da so čolnici krožili po začasnih jezerih vsepovsod.

Še par komentarjev. Kadar zapazimo kratice častnega naslova pred in včasih tudi za imenom kakega dopisnika ali člankarja v katerem kvasi-nam prednem listu, se nehote spomnimo kako je svojčas neki urednik nekoga dasi brez vzroka kriziral, namreč da mu se nekaj prilaga: "Kakor psu križ na grob."

Novodobni kritik bi zdaj povdarjal, da se bi takim dopisnikom ali člankarjem izborno prilegal čitarski izrek ali nasvet: "Nazoblji se, čobane, kozjih i ovčjih brsti, pak se smicaj čak u pravoj svojoj vrsti!"

V Washingtonu je preminul bivši član vrhovnega zveznega sodišča, ki je baje zapustil več milijonov premoženja. Časopisi so mu peli sijajne eulogije. Na kakšen način si je zbral milijone, pa nihče ne pove. Gotovo si jih ni prislužil z žulji svojih rok, pa tudi jih ni izleđil ob luninem svitu in niti ne izkopal v zlatokopih divjega zapada. Čudna so pota do milijonov!

Naročnik ZANIMIVA PROSLAVA V CHICAGI

Chicago, Ill. Proslava 36 letnice izdajanja Palandeevega jugoslovansko-amerikanskega časopisa "Yugoslavija" in obenem proslava osemletnice Palandeeve Jugoslav Radio ure, se bo vršila na prav slavnosten način v Hrvatski narodni dvorani na 9620 Commercial Ave. v So. Chicagi v nedeljo 19. oktobra popoldne in zvečer, s prav zanimivim in vabljivim programom.

Letna jugoslovanska muzikalna proslava, je postala zelo priljubljena pri vseh, saj je to kot nekako praznovanje naše jugoslovanske kulture in narodne zabave.

Muzikalni program bo sestavljal iz najboljših jugoslovanskih narodnih, kakor tudi klasičnih umetnih pesmi, kar bo vse silno zanimivo. — Na programu bo nastopilo več tamburaških orkestror, ki bodo igrali narodne melodije in kolo ples. Nastopili bodo ugledni narodni pevci in pevalci, ki so bili aranžirani po profesorju Aleksandru Savine.

Poleg tega bodo udeleženci te proslave imeli priliko videti krasne premikajoče slike v naravnih barvah, ki bodo kazale lepoto Srbije, Hrvatske in Slovenije. Te slike so ene izmed teh, ki se v Chicagi še niso kazale. Te slike so torej nekaj povsem novega in ob pogledu na nje se vam bodo obudili spomini na one lepe kraje, iz katerih ste pred leti tudi vi prišli in po katerih ste hodili in uživali njih lepoto. Spominjali vas bodo na vaše sorodnike in prijatelje v stari domovini. — Kazanje slik se bo pričelo takoj po muzikalnem programu, kateri se prične točno ob 2:30 popoldne.

Poleg raznih umetniških osebnosti, ki bodo na tem programu nastopile, je tudi Miss Rose Arbanas, katere poje zelo priljubljeni sopran. Potem M. J. Lester Wilczynski, priznan operni in koncertni pevec; dalje Louis Lusch, od Chicaga opera družbe. Potem bo nastopil tudi jako priljubljeni slovenski kvartet "Prešeren" s svojimi lepimi slovenskimi pesmami v narodnih akordih. Potem nastopi tudi Marian Simich, priljubljen jugoslovanski pianist; Thomas Cukala, prominentni slovenski tenorist. Nastopil bo tudi Srbski kvartet, ki bo zapel zbirko narodnih srbskih pesmi; dalje Joan Zigich, Helen Kovacich in Mildred Tumbas z accordin harmoniko in bodo zapele priljubljene narodne pesmi. — Potem bodo na programu nastopili tudi znani

Plutovi trojčki iz West Pullmana s svojimi električnimi havajskimi kitarami, iz katerih znajo izvajati prelepe melodije. — Končno nastopi še dvanajst jugoslovanskih plesalcev, katere vodi Nada Rashovich, ki bodo zaigrali tradicionalno Srbsko kolo (ples), za katerega bo igral Balkan tamburica orkester. — Katarina Brayak bo pa pela "Star Spangled Banner" in pa "God Bless America".

Rojaki ste vabljeni, da se v velikem številu udeležite te proslave, da se ob njej razveselite in uživate ob pogledu na naše narodne talente in njih izvajanje ter se radujete ob poslušanju naših lepih narodnih pesmi. X.

JESENSKI ODMEVI (Jolietka)

Solnčice zlato nam že sije bledeje in listje rumeno 'z vej pada, leti. Dnevi so krajši, a noči pa daljše; med zvezdami višje gor' lun'ca svetli.

Leno po dolincih se vlač'jo meglice in temni oblak'ki nad logih drve. Ker dežek napojil je suhe rebrice, še travn'ki rujavi na nov' zelene.

Rožice zale, k' vse skor' so zvenele, zdaj belo in r' deč' spet bujno cveto. Žal, ptičke-selivk' so baš odletele, prekruta da zimo jih tresla ne bo.

Puran in gosjak že dokaj se redita; ptiča vsak tehtata nad funtov deset: gor' čez goltanca oba sta že sita; sekiro si brusimo, da "pela" bo spet.

Grozdje še višnjevo trgali in mastili že v kadeh visokih; trop sprešali smo; vse sodč'ke nabili, z močtom napolnili; vince sv. Martin, škof, pa krstil nam bo.

Smo delo 'zvršili in duha povzdignili ter lepo ohvalili patrona sv. Urbana; končno pa Bogu se prav priporočili: "Naj nam tud' v bodoče svoj blagoslov da!"

NAROČNIKOM GRAMOFONSKIH PLOŠČ

Naročevalcem gramofonskih plošč naznanjamo, da je uveden od 1. oktobra 1941 poseben zvezni davek, ki ga morajo plačevati izdelovalci od teh izdelkov. Iz tega vzroka so se gramofonske plošče podražile. Naša knjigarna prodaja zdaj Columbia plošče po 55 centov komad in Vocalion plošče po 40c. in Victor plošče po 80c. To je s poštnino. Toliko v vednost naročevalcem slovenskih plošč.

Knjigarna Am. Slovenec.

Dogodki med Slovenci po Ameriki

Barbertončani se bodo postavili za novo cerkvičo

Kakor se poroča, bodo imeli v nedeljo 19. oktobra v Barbertonu, Ohio, izredno slavnost. Izpolnila se jim je dolgo negovana želja po novi cerkvi. Zgoraj omenjenega dne, ob dveh popoldne bodo namreč zasadili prvo lopato za zgradbo nove slovenske cerkve. — Slavnostni govornik na tej pomembni slavnosti bo č. g. Kazimir Zakrajšek. — Domači župnik Father Jager vabi vse svoje prijatelje, da se udeležijo te izredne in redke slavnosti v Barbertonu.

Mrs. Osterman bolna

Chicago, Ill. — Mrs. Joseph Osterman, na 2151 W. 21st Pl., je že več dni bolna in se nahaja pod zdravniško oskrbo. Dobri rojaki želimo, da bi že skoro okrevala!

Mrs. Kavčič se ponorečila

Chicago, Ill. — Mrs. Mike Kavčič na 21st Place, se je v ponedeljek večer ponorečila. Zlomila si je pri padcu nogo in se nahaja zdaj pod zdravniško oskrbo. Rojakinji želimo čimprejšnjega okrevanja!

Nov grob

Cleveland, O. — Preteklo nedeljo 12. oktobra je umrl v Emergency Clinic bolnišnični rojak John Joh, iz Shawnee Ave., v starosti 49 let. Doma je bil iz vasi Vrh, fara Šmihel pri Novem mestu na Dolenjskem. V Ameriki je bil 32 let. Tukaj zapušča pol sestro Angelo, omoženo Dežman, v starem kraju pa več sorodnikov. Pokopan je bil iz cerkve sv. Pavla zadnje sredo na Calvary pokopališče.

Smrtna kosa na zapadu

Kemmerer, Wyo. — V tukajšnji bolnišnici je pred kratkim umrla rojakinja Josephine Zakotnik, v starosti 55 let. Doma je bila z Iga pri Ljubljani. Serykaj v Wyoming se je preselila z družino vred pred nekaj leti iz Minnesote, kjer je bivala dolgo let. Zapušča moža, štiri sinove, (en sin služi v ameriški mornarici), eno hčer v državi Michigan in v Minnesoti brata.

Novice!

V Amer. Slovencu radi objavimo vsako novico, ki jo izvem. Za nove novice, ki se nam ne sporoče in za nje ne vemo, jih v listu seveda ne moremo objaviti. Zato tisti, ki želijo, da je kaka njihova novica v listu, naj iste sporoče uredništvu, ustmeno ali pisмено in bomo drage volje objavili. — Če torej želite novic, sporočite nam jih, pa jih boste brali!

Defense Savings Bonds, Series E, are available in denominations as low as \$25, maturity value, the cost of which is \$18.75. Ownership of Series E Bonds is limited to \$5,000 maturity value of Bonds issued in any one calendar year.

PREGANJAN (309)

Velika opica se je ustavila. Njene oči so svignile od malega človeka k mali nirtvi opici.

(Metropolitan Newspaper Service)

Nato je pobrala mrtvo opico in jo pritiskala k sebi. Ganljiv glas se ji je izvil iz grla.

Napisal: Edgar Rice Burroughs

Tommy, ki je stal trd od groze, je izrazil to priliko in začel teči.

Velika opica, kakor bi se bila vsled naglega bega dečka prebudila iz omočnosti, je stekla za njim.

Družba sv. Družine

(THE HOLY FAMILY SOCIETY)

Ustanovljena 29. novembra 1914.

v Zedinjenih Državah **Sedež: Joliet, Ill.** Inskorp. v drž. Illinois Severne Amerike. 14. maja 1915.

Naše galo: "Vse za vero, dom in narod; vsi za enega, eden za vse."

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: George Stonich, 429 N. Chicago St., Joliet, Ill.
1. podpredsednik: Frank Tushek, 716 Raub St., Joliet, Ill.
2. podpredsednik: Kathrine Bayuk, 528 Lafayette St., Ottawa, Ill.
Tajnik: Frank J. Wedic, 301 Lime Street, Joliet, Ill.
Zapisnikar: John Nemanich, 650 N. Hickory St., Joliet, Ill.
Blagajnik: Joseph Klepec, 903 Woodruf Rd., Joliet, Ill.
Duhovni vodja: Rev. Mathew Keba, 223 - 57th St., Pittsburg, Pa.
Vrh. zdravnik: Joseph A. Zalar, 351 No. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:

Andrew Glavach, 1748 W. 21st St., Chicago, Ill.
Joseph L. Draaler, 1318 Adams Street, North Chicago, Illinois
Joseph Jerman, 20 W. Jackson St., Joliet, Ill.

POROTNI ODBOR:

Joseph Pavlakovich, 39 Winchell St., Sharpburg, Pa.
Mary Kovacich, 2294 Blue Island Ave., Chicago, Ill.
John Denka, 2730 Arthington Ave., Chicago, Ill.
Predsednik Atletičnega oddelka: Frank Likovich,
602 North Bluff Street, Joliet, Illinois.

URADNO GLASILO:

"Amerikanski Slovenec", 1849 W. Cermak Rd., Chicago, Ill.

Do 1. jan. 1941 je DSD. izplačala svojim članom in članicam ter njih dedičem raznih posmrtnih, poskodnih, bolniških podpor ter drugih izplačil (denarne vrednosti do četr milijona dolarjev).

Društvo za DSD. se lahko ustanovi v vsakem mestu Zdr. držav z ne manj kot 8 člani (cami) za odrasli oddelek. Sprejme se vsak katoličan moškega ali ženskega spola v starosti od 16 do 55 let. V mladinski oddelek pa od rojstva do 16. leta.

Zavaruje se za \$250.00, \$500.00 ali \$1,000.00. Izdajajo se različni certifikati, kakor: Whole Life, Twenty Payment Life in Twenty Year Endowment. Vsak certifikat nosi denarno vrednost, katere se vsako leto viša.

Poleg smrtnine izplačuje DSD. svojim članom (icam) tudi bolniško podporo iz svoje centralne blagajne, kakor tudi za razne operacije in poskodnine.

Meščna plačila (assessments) so urejena po American Experience tabeli.

DSD. je 111.90% solventna, potrjujejo izvedenci (actuaries).

Uradni jezik je slovenski in angleški.

Rojakom in rojakinjam se DSD. priporoča, da pristopijo v njeno mrežo!

Za vsa morebitna pojasnila in navodila se obrnite pisмено ali ustmeno na gl. tajnika: FRANK J. WEDIC, 301 Lime St., Joliet, Ill.

BOWLING NEWS

After bowling nite of October 8, the Secretaries still maintain a lead of 2 games over the Presidents. Len Kochevar's teams contentions are that they'll hold that lead, and the Presidents feel sure they will be on top. The Vice Presidents and Treasurers, starting to roll much better games, are sure to be bidders for high honors. The season is still young, and no team in particular seem to have an overwhelming majority of the better bowlers on their team. But, you reporter may say that each team has a bunch of fine sports. Each bowler is real sportsman. There sure is a lot of fun at the bowling alleys, and I might say, a bowler has to take a joke, because there is sure a lot of fooling done. Why not come down to the Bowl Era alleys Wednesday nite, and get in on the fun.

Your Bowling Reporter, L. J. W.

HOLY FAMILY SOCIETY MEN'S LEAGUE

Nite of Oct. 8

TEAM STANDINGS

	Won	Lost
Secretaries	7	2
Presidents	5	4
Vice Presidents	4	5
Treasurers	1	8

THE SCORES:

Secretaries		
L. Kochevar	135	193
T. Rusco	171	158
E. Jorgensen	149	142
F. Suhadolc	149	132
E. Ramsack	159	172
Totals	763	733
Vice Presidents		
E. Laken	174	155
J. Zelko	133	142
F. Wedic	157	182
Doc Zelko	134	134
Low Score	135	116
Totals	733	759
Presidents		
F. Ivnic	134	103
L. Slack	143	92
Low Score	122	97
V. Likovic	152	171
L. Wedic	183	153
Totals	735	623
Treasurers		
J. Savol	136	145
E. Larson	165	145
J. Slapnicar	124	114
R. Kubinski	122	165
E. Subar	160	170
Totals	707	623

LEN WEDIC, Sec'y.

HRVATSKI BAN IN ČLARI JUGOSLOVANSKE VLADE V MONTREALU

Montreal, 28. septembra. — (JČO). — Danes popoldne je ban Hrvatske g. dr. Ivan Šubašić s člani Kraljeve vlade gg. Bogoljubom Jeftićem, dr. Božo Markovićem, Francem Snojcem in Savo Kosanovićem vrnil obisk Chairmanu Hon. W. M. Birksu, predsedniku sveta "Canadian Friends of Yugoslavia". S Hon. W. M. Birksom, ki je zraven svojih drugih važnih delokrogov tudi predsednik kanadskega "Institute of International Affairs" in častni meščan Londona ter med najbolj uglednimi osebam ne le v Kanadi, temveč v vsem britanskem imperiju, je g. ban z ministri Kraljeve vlade ostal v razgovoru celo uro. Po obisku se je naše visoko predstavništvo podalo na čaj k našemu generalnemu konzulu v Montrealu.

V času, ko so g. ban in gg. ministri na obisku pri Hon. W. M. Birksu, je soproga g. bana, ga. Vlasta Šubašić z gospema Jeftić in Marković bila na obisku pri našem generalnem konzulu v privatnem stanovanju v Westmountu.

V teku današnjega večera je Ban Hrvatske sprejel v svojih sobah v hotelu Windsor upravni in izvršilni odbor HSS in se z njimi zadržal v razgovoru polni dve uri, zanimajoč se za prilike,

v katerih žive, za njihovo sedanje delovanje v zvezi z najnovjšimi dogodki in za namere v bodočnosti.

V tem razgovoru je vsakdo občutil, da se g. ban želi seznaniti z življenjem našega izseljenca v vseh njegovih žalostnih in veselih podrobnostih, da bi mogel svojemu narodu, ki ga on ljubi iz vse svoje duše, pomagati s svojim dragocenim svetom in s svojo globoko uvidevnostjo. Ni treba poudarjati, kako drago je našemu narodu, ko vidi v svoji sredi prvič, odkar živi v prijeteljski, a tuji zemlji, visokega predstavnika iz svoje domovine, ki skoraj ves svoj čas prebije z njim in ki se zanima za vse njegove probleme in težnje, trudeč se, da s svojimi velikimi sposobnostmi in izrednim ugledom pomore svojemu narodu do ureditve idealov, okrog katerih se danes bolj kot kdaj prej zbirajo vsi Srbi, Hrvati in Slovenci.

— Ko sedamo k zajutreku, kosilu ali večerji, naj nam stopijo pred oči ubogi reveži v stari domovini. Bog ve, ali imajo oni, kako skorjico kruha, da bi jo zavžili? Pomagajmo jim, zbirajmo za nje prispevke!

TAJNA MEHIŠKA ORGANIZACIJA

V Mehiki obstoja neka tajinstvena organizacija, imenovana "Sinarquist", katere baje šteje do 700.000 članov. Slika kaže svojevrstni pozdrav teh članov. Kak namen ima organizacija, se ni razodelo.

KAKO NA ŠTAJERSKEM KOŽUHAJO

Gotovo ni vsem Slovincem znana beseda — kožuhanje. Vendar je to lep izraz, ki ga najdemo menda le v štajerskem narrečju. Dolenjci in Gorenjci ga najbrž ne razumejo, kakor Štajerci ne bi razumeli, če bi jim kdo rekel: "Koruzo bo treba ličkati!" Saj še za koruzo nimamo povsod enakega izraza. Ponekod ji pravijo turščica, drugod koruza, ponekod pa celo "fermentin".

Ako je trgatav najprijetnejše jesensko opravilo, ki ga opravljamo podnevi, je pa kožuhanje, zlasti za mladino, najljubše delo, ki ga opravljajo večinoma zvečer. Koliko lepih spominov imajo ljudje ohranjenih še v svojih starejših letih na tiste čase, ko so zvečer hodili zdaj temu, zdaj onemu sosedu kožuhat.

Lep jesenski dan, nebo je jasno kot ribje oko. Na dvorišču že čakajo pripravljene prazni vozovi, s katerimi bodo krenili vsak čas na njivo. "Moramo je nalomiti čim več," se oglasi domača hči Zenskam, ki so prišli tisti dan pomagat. "Kaj če bi prišlo dosti kožuhačev, pa bi prehitro končali," nadaljuje. "Prav praviš, kjer povsod vleče. Tam torej obes svetilko k stropu, domači sinovi s hlapcem in hčere pa so že posedli ob dolgem kupu koruze in začeli kožuhati ter z nestrpnostjo pričakujejo pomagateljske slave in je prehodil brez materialnih skrbi vso lestvico uspehov, kolikor jih je človeku moči doseči.

Filip Reis je iznašel telefon in je bedno umrl. Samuel Morse je le že obstoječim elementom dodal svojo iznajdbo, pa je umrl

VRHOVNI SODNIK

Novi načelnik vrhovnega sodišča H. F. Stone, ki je pred par dnevi obhajal svoj 69. rojstni dan.

petje vse bližje in bližje. Vrata se odpro. "Dober večer", pozdravijo fantje, ko vstopijo. "Danes ste jo pa dosti pripravili," reče še eden izmed njih in posedejo h kupu. Manjkati pa seveda ne sme sosedovega strica, ki je bil nekdanj ujetnik v Rusiji. Tudi on vstopi. Med tem je prišlo še nekaj sosednih deklet in v kleti se začne prijeten večer. Med lepo narodno pesmijo gre delo kar samo izpod rok. Ko pa pesem utihne, se oglasi kakšno modro oče, kateremu pomaga vezati še nekaj moških, ker kožuhači so hitri in sam ne bi mogel biti kos vsem. Pa tudi sosedov stric ne ostane tiho, ter pove kako zanimivost o donskih

ali kubanskih Kozakih, kaksi mojstri so na konjih, o njihovem poglavarju hetmanu, o Burjatih, ki žive ob južnem obronku Balaikajskega jezera v Sibiriji, pa še katero o Kirgizih in Tatarjih ter o njihovem življenju na nepreglednih stepah, pa o stasitih in lepih Čerkezih in Georgijcih, ki so baje najlepši ljudje, kar jih je videl.

Tako hitro mine ura ali dve in že prinese mati dobrega svežega kruha in malo sladkega jabolčnika, da ne bodo kožuhači lačni odšli. Ko pa je delo končano kje čez polnoč, še zapoje fantje jutranjico s: "Hola, hola, fantje vstajajte..."

USODA IZNAJDI TELJEV

Pred 100 leti, 10. sept. 1838, je veliki francoski fizik Arago predvajal vpricho Akademije znanosti v Parizu elektromagnetni pisalni brzojav ameriškega iznajditelja, z imenom Samuel Finey B. Morse in 6. septembra 1873, toraj pred 75 leti je nemški iznajditelj J. Filip Reis, ki je prvi uspešno sestavil telefonski aparat, vpricho avstrij. cesarja v Frankfurtu ob M., na sestanku knezov predaval o svoji iznajdbi. Vprav brzojav in telefon sta pa dva prava pravcata šolska zgleda za to, kakšna usoda skoraj zmeraj doleti znamenite iznajditelje.

Nemškemu učitelju Reisu, ki je spoznal pravilno pot za veliki tehnični preobrat in ki je po mnogih težavah prispel v bližino smotra, ni bilo usojeno uživati sadov svoje zamisli in svojega dela. Nepoznan, nič slaven in brez uspehov je še mlad umrl.

Aleksander Graham Bell po rojstvu Skot, je čez 15 let kasneje razvil Reisovo iznajdbo in jo usposobil na praktično uporabo. On je postal slaven in je imel uspehe; sreča mu je bila tako naklonjena, da ga je še zadnjoro obvarovala neuspeha. Dve uri pozneje, ko je Bell dobil patent svoje iznajdbe, se je oglašil neki drugi iznajditelj, ki je prav tako skonstruiral sličen, dobro delujoči telefonski aparat.

Slikar Morse se je s svojim problemom seznanil šele kot mož 46 let, in sicer slučajno, na vožnji po morju, ko je opazoval na ladji nekega profesorja, kako si je preganjal čas s poskusi z električnimi aparati. Filip Reis je podlegel jetiki, ko je bil komaj 40 let star in je zapustil nepreskrbljeno družino. Samuel Morse je dosegel še enkrat toliko let in najvišji vrh iznajditeljske slave in je prehodil brez materialnih skrbi vso lestvico uspehov, kolikor jih je človeku moči doseči.

Filip Reis je iznašel telefon in je bedno umrl. Samuel Morse je le že obstoječim elementom dodal svojo iznajdbo, pa je umrl

na svojem velikem posestvu v državi New York, in je še doživel, da so mu v Ameriki postavili dva spomenika. L. 1843 mu je kongres Združenih ameriških držav podelil 30.000 dolarjev za prvo preizkusno linijo med Baltimorem in Washingtonom. Uspeh te napeljave je povzročil ustanovitev velike brzojavne družbe, katere ravnatelj je postal profesor prirodoslovja na kolegiju Yale v New Heavenu. L. 1857 mu je 10 evropskih držav poklonilo 400.000 frankov, dasi je bil že jako bogat.

Filip Reis ni bil poslednji iznajditelj, ki ga svet ni priznal, in Morse in Bell nista bila poslednja, ki sta požela, kar so drugi posadili.

ANGLIJA PRIČAKUJE AMERIŠKE VOJAKE, PRAVI WHEELER

Washington, D. C. — Anglija pričakuje, da ji bo Amerika poslala tri milijone vojakov za njeno vojno proti nazijem. Tako se je izrazil zadnji ponedeljek senator Wheeler, rekoč, da mu je to poveljal neki Britanec, s katerim se je srečal na svojem potovanju po zapadu, ko je vodil kampanjo proti ožigosal vladno trditve, da se mora Amerika boriti za svobodo na morju, ter je povdarjal, da je bila ravno Anglija vedno med prvimi, ki je to svobodo kršila. Dejal je, da se je Lloyd George po zadnji vojni izrazil, da ne bo Anglija nikoli trpela svobode na morju za druge, kakor samo za se.

Katoličani so tako močni, kakor je močno njihovo katoliško časopisje.

TO IN ONO

NEMCI OBODILI ČESKE UREDNIKE

Dne 19. septembra so bili uredniki čeških listov "Vboj" in "Republika Československa," katere je izdajala neka podtalna (skrivna) organizacija, ki je delala nasproti Nemcem v "Protektoratu" so bili obsojeni kot veleizdajalci. Josef Skalda je bil obsojen na smrt, Jaromir Vanecek in Josef Sekjora sta pa bila obsojena na dosmrtno ječo. Drugi so bili obsojeni na 117 let trdega dela. — Kljub aretaciji in strogemu sodniškemu postopanju ter obsodbi, se Nemcem ni posrečilo, da bi odkrili še nadaljne člane te podtalne Nemcem nasprotujoče organizacije in tako se ti "nepostavni" listi še naprej tiskajo in razširjajo med češkim narodom.

NA FRANCOSEM ZAPRLI VEČ ŽIDOVSKIH TRGOVCEV

Vichy, 1. okt. — (ONA) — Večje število židovskih trgovcev, ki so prekršili postavo je bilo prijetih in odpeljanih v koncentracijska taborišča. Komisar se je izrazil, da bodo trgovci še lahko hujše obsojeni — Prav tako in sicer prvič sedaj v neokupiranem ozemlju je bilo več odličnih židov, k lastujejo industrijo, imenovanih v začasno upravo. — Te se je zgodilo tudi v večjih tovarnah, trgovinah, kino-gledališčih in podjetju v Lyonu, Toulouse, Nici, Vichy in Riomu.

STO POLJAKOV PRIDE POD GILJOTINO NA MESEC

London. — (S.B.) — Poljski dnevnik "Dziennik Polski" je pred kratkim poročal, da Nemci obglavijo več kakor sto Poljakov vsaki mesec. — Samo mal izvelek iz liste teh obsojenih je objavljenih v lokalnih časopisih, ki se tiskajo od Nemcev zasedenih krajih Poljske. — Način usmrtnive z giljotino (obglavljenje) so naziji uvedli v Poznanju na Poljskem.

Listen to

PALANDECH'S RADIO BROADCAST
Featuring a Program of **YUGOSLAV FOLK MUSIC**
Every Saturday, 1 to 2 P.M.
STATION WHIP
1520 kilocycles (Top of the Dial)

8 knjig za polovično ceno

Imamo na roki kakih 50 izvodov vsake spodaj navedene knjige, katere objavljamo v razprodajo, dokler bodo na roki.

Letos, ko ne bo Mohorjevih knjig iz domovine, imajo ljubitelji lepega berila lepo priliko, da si naroče te knjige, ki jih tu objavljamo za polovično ceno.

Te knjige so:

- "MALI ANGLEŠKI WEBSTERJEV BESEDNJAK", ki ga uporabljajo v osnovni šoli 30c
- "CELJE", zanimiv opis mesta Celja in njega okolice..... 40c
- "NA NOGE V SVETI BOJ", zanimiva knjiga, ki jo je spisal polk. škof Jeglič 30c
- "OB SREBRNEM STUDENCU" (zanimiva povest) 50c
- "OČE BUDI TVOJA VOLJA" (Povest iz Istre)..... 50c
- "TARZANOV POVRATEK" (v sliki in povesti 2. knjiga)..... 45c
- "OD SRCA DO SRCA" (1. in 2. zvezek) preje 50c
- "ZA DOMAČIM OGNJIŠČEM" (povest) 25c

Prodajna vrednost\$3.20

Zdaj dobite te knjige, dokler zaloga ne poide za...SAMO...**\$1.60**

Naročila je poslali na:

Knjigarna Amerikanski Slovenec
1849 W. Cermak Rd. -:- Chicago, Illinois

ZLATA KNJIGA

ki smo jo izdali za petdesetletnico

"Amerikanskega Slovenca"

je s stališča slovenske zgodovine in drugače nadvse zanimiva knjiga. Vsaka slovenska hiša bi jo naj imela v svoji hiši. Naročite jo, **50c** stane samo

Kdor pa želi naročiti tudi Spominsko knjigo ki je bila izdana za štiridesetletnico "Amerikanskega Slovenca" pred desetimi leti, katerih imamo še nekaj na roki, tak dobi obe skupaj, to je Spominsko knjigo od 40 letnice in sedanjjo Zlato knjigo, obe za samo **75c**

Naročila sprejema:

Knjigarna Amerikanski Slovenec
1849 W. Cermak Road, Chicago, Illinois

Paul Keller

"Hubert"

ROMAN IZ GOZDOV

Tonče je pripovedoval, govoril pa je v moje veliko začudenje čisto mirno in brez razburjenja, tako stvarno, kakor človek, ki je vse dobro premislil.

"Vrnili sem se, ker nisem mogel več strpeti. Lizika je bila vedno moje dekle. Tisto z ono drugo je bila norost. Saj sem bil tudi hudo kaznovan zato. Pred štirimi dnevi sem se vrnil. Tu pri križu sem prežal na Liziko; vedel sem, da mora priti radi luči. Potem mi je nosila jesti, spal pa sem v gozdu. Včeraj, gospod Hubert, ste me našli. Tedaj nisem vedel, kaj naj storim. Sedaj pa vem. Tako ne more iti več. Liziko bom spravil v mesto. Dal vam bom naslov, gospod Hubert, nesli ga boste, prosim, Lizikini materi. Sicer pa naj nihče ne ve, kje je Lizika, tudi gospod Boltežar ne."

"Vse rad storim tako, tudi molčal bom o Liziki."

Tonče se je obrnil v stran.

"Gospod Hubert, ko bi vi vedeli, kako slab človek sem jaz, bi ne govorili tako prijateljsko z menoj."

Dekle se je zopet zgrudilo pred njim in zopet objelo njegova kolena.

"Ni slab človek — ni slab človek!"

Tonče se je zopet obrnil k meni.

"Ko uredim vse z Liziko, se zopet vrnem v ta kraj. In tedaj uredim vse tudi tukaj."

"Ne smeš, Tonče, ne smeš!"

"Moram!" je rekel. "Naj odidem sedaj v miru, gospod Hubert; ne bom ušel, pridem zopet. Le eno lahko poveste gospodu Boltežarju: tisti, ki je ukradel denar mojemu očetu in ki je zažgal žago, sem bil jaz!"

"Tonče!"

Dekle je zavpilo in je dolgo ležalo na tleh; njeno telo je vztrepetavalo.

"Mora na dan!" je rekel hripavo, "vse nič ne pomaga; sicer ni mogoče živeti. In ker stoji tukaj križ, je kraj za spoved. Lizika se mi je tudi tukaj spovedala."

Le s težavo sem izpregovoril:

"In — Tonče — in Bianka?"

"Ne! Tistega nisem storil jaz!"

Njegov glas je bil trd kakor jeklo, ko je govoril.

"In kdo je ubil Bianco?"

"Teža ne povem!"

Molk. Samo ptiček je cvrčal nekje.

"Vstani, Lizika, šla bova! Pojutrajnem bom zopet tu, gospod Hubert."

Prijel je ihteo dekle in odšel z njo. Nisem mu branil. Nekaj časa sem še nepremično stal tamkaj, nato sem sedel na klopi pod križem.

Počasi sem šel proti domu. Tisoč misli je šlo z menoj.

Kako težko ji je moralo biti, ko je šla deklica proti križu s kangljico za olje brez svojega deškega venca, v katerega je vas tako zaupala!

Poročno obleko iz bele svile bi dobila nekoč za to svojo službo. Toda tisti, ki ga je ljubila, jo je izdal in zapustil, in oni drugi, kateremu se je vrgla v naročje, se je le igral z njo. Sedaj že nekaj tednov

leta za letovišnicami in se ne briga več za njo.

Opustošena mladost! In vedni strah pred sramoto.

Ko je zopet nalivala lučico s tresočimi se rokami, z bledim obrazom in s povešenimi očmi, tedaj je stopil iz grma tisti, za katerega je gorela vsa njena ljubezen in zaradi katerega se je rodilo vse njeno gorje.

Bil je zopet tukaj — vrnil se je, gnan od stare ljubezni in hrepenjenja, in spovedala sta se drug drugemu kakor človeka, ki sta obtežena s krivdo, in sta si odpustila. Odrašenik pa je razprostrl svoje roke nad njima.

Tako je bil Tonče zločinov, katerih ga je dolžilo sodišče, tatvine in požiga, res kriv. Bridko bo prizadejalo to njegovemu staremu očetu, ko izve. Še sedaj divja radi tega, ker išče sodnija njegovega sina.

Dovolil sem, da je Tonče ušel — ali sem smel storiti to? Ah, vse preveč omamljen sem, da bi premišljeval o takih rečeh. Saj bi ga v resnici tudi ne bil mogel prijeti, na pribežališču tam gori pri križu.

Pravi, da zopet pride.

Opazil sem, kako hitro sem hodil. Bojim se sam v gozdu. Ko zagledam svojo hišo, si oddahnem.

Tedaj pride Padovka iz hiše in vpije čez vrt in travnik:

"Gospod Hubert, hitro morate k žagi. Gospod Boltežar je poslal po vas. Stari Belčar se je obesil!"

SEDEMNAJSTO POGlavJE.

Težka ura. — Otenjave. — Novice o Timu. — Podgana. — Ljudska sodba.

Groza.

Truplo starčeve je iztegnjeno ležalo na tleh nizke kmetске sobe z majhnimi okni. Vrv, od katere so bili obešenca odrezali, je še na pol visela od železne kljuke. Med vrati so prežali zmedeni hlapci in dekle.

Pokleknil sem k mrlju in opazoval njegov obraz. Mrliško omrtvel. Oči so bile odprte; jezik je visel malo iz ust, katera je obrobilo belo strnišče brade.

Boltežar, ki je bil v sobi, me je rahlo potegnil kvišku.

"Tukaj!" je rekel; "to nam vse razjasni!"

Na rjavo pobarvani okrogli mizi je bilo zapisano s kredom:

"Grčarja naj takoj izpuste. Jaz sem ubil Bianco. Tonče je nedolžen."

Andrej Belčar.

"Ta je storil to? Ta?" sem pošepetal in pokazal na mrtvega starca.

"Da."

Sedel sem na stol. Boltežar je slonel ob steni. Nobeden ni izpregovoril. Ena izmed deklet je glasno zajokala.

"Kdaj — kdaj pa so ga našli?"

"Pred picle pol ure. Vlomili so vrata. Takoj so ga odrezali, toda bil je že zdavnaj mrtev; bil je že trd in mrzel."

(Dalje prih.)

IZ ZASUZNJENE DOMOVINE

(Nadaljevanje s 1. strani)

Po poročilih fašističnega lista "Naša borba", ki izhaja v Beogradu, je neki univerzitetni profesor predsednik radikalno-socialistične vlade, ki so jo uporniki sestavili v Črni gori. Vlada upornikov se čuti tako varno in močno, da izdaja potne liste onim, ki žele v uporniški sedež visoko v težko pristopnih gorah.

Drugo središče upornikov je blizu Užica, kjer poveljujejo častniki jugoslovanske vojske več kot deset tisoč upornikov.

London, 5. oktobra. — Iz Berna prejemamo sledeča poročila "Tass"-a:

Pri Šabcu so uporniki ustavili brod s 500 Nemci in jih dvesto ujeli.

V Čačku so dvignili v zrak nemško smodnišnico.

Pri Kragujevcu so napadli vlak z nemškimi vojaki. Nemce je poginilo okrog petdeset.

V Nišu so četniki napadli hišo, kjer je stanoval nemški častnik ter pobili in ranili več stanovalec.

Italijansko posadko v Dubrovniku so napadli v mestni hiši in jo razorožili.

Vesti iz nepokorjene Jugoslavije

Preden se je senator dr. Mažuranič ubil, je napisal pismo. In pravi: "Mažuraniču ne bo

POSLUŠAJTE

vsako nedeljo prvo in najstarejšo jugoslovansko Radio oro od 9. do 10. ure dopoldne na WGES postaji 1360 kilocycles.

ROJAKI SLOVENCI!

KADAR želite okrasiti grobove svojih dragih, ne pozabite, da imate na razpolago lastnega rojaka.

Postavljam in izdelujem vse vrste nagrobne spomenike v vseh naselbinah države Illinois. Cene smerne, delo jamčno, postrežba solidna. Se priporočam!

Kadarkoli nameravate kupiti nagrobni spomenik kamen, pišite na podpisanege za vsa pojasnila in za cene. V vašo korist bo.

Joseph Slapničar

SLOVENSKI KAMNOSEK

527 North Chicago Street, JOLIET, ILL.

Telefon 2-4787

nihče prepovedoval, da ne sme govoriti ne s Hrvati, ne s Srbi, ne s Slovenci, ne z naprednjaki, ne z demokrati, ne s prostozidarji, ne z židi. Mažuraniču ne bo nihče ukazoval, kod naj hodi, kaj naj dela in s kom naj govori!"

Po pravilih mednarodnega Rdečega križa morajo vojaki in častniki v ujetniških taborniških dobivati isto plačo, kot so jo imeli v svoji državi. Italijani puščajo naše vojake in častnike brez denarja in čisto brez hrane. Kar zadeva denar, tega so naši ljudje v začetku še nekaj imeli. Pa so jim ga Italijani velikodušno zamenjali po "najnovejšem tečaju," tako da so zdaj že zdavnaj brez njega.

Prvi do "Poglavnik" je "Doglavnik." Ime mu je Mile Budak. Ta se, pravijo zagrebški listi, vozi iz kraja v kraj in napada "seljaško ideologijo Miškina in Hercega." To je ideologija HSS. Veliki napori — zlasti če pomislimo da je "Paveličev" tisk raztrobil v svet, da je vsa HSS pristopila v njegov tabor...

Edina hrana pri nas v Dalmaciji je krompir, pravijo pisma, kadar bo tega zmanjkalo, potem pa Bog pomagaj. Vse se tehta po gramih. Kava je po 450 Din kg, kjer je je sploh kaj.

From: Press Section, Defense Savings Staff, Treasury Department, Washington, D. C.

For Immediate Release

FOR DEFENSE

BUY UNITED STATES SAVINGS BONDS AND STAMPS

AMERICA ON GUARD

There is a reproduction of the original Department of Defense Savings Stamp, showing an exact reproduction of the original "Minute Man" design by Samuel Cooper. Buy United States Savings Bonds and Stamps, on sale at your bank or post office, use a vital part of America's defense program.

ŽIVI IZ VIRI

Je krasna knjiga, ki govori o trdnem rodu Brjanov. Zanimiva povest, ki more vsakega zanimati. Spisal jo je znani slovenski pisatelj IVAN MATIČIČ, ki je spisal knjig "Na krvavih poljanah".

Knjiga vsebuje 411 strani, tiskana na finem knjižnem papirju, platnice klasično moder no opremljene, vezana v platno.

KNJIGA STANE S POŠTNO

\$2.00

Naroča se od:

Knjigarna Amerikanski Slovenec
1849 W. Cermak Rd. Chicago, Illinois

Učite se angleščine

iz Dr. Kernovega

ANGLEŠKO - SLOVENSKEGA BERILA

"ENGLISH-SLOVENE READER"

kateremu je znižana cena \$2.00 in stane samo:

Naročila sprejema

Knjigarna Amerikanski Slovenec

1849 W. Cermak Road, Chicago, Illinois

Pisano polje

J. M. Trunk:

Mandelc ali bajbica, ko imajo oboje poročilo? Milan Nedič je bil, se je poročalo, od legalne srbske vlade imenovan vojvodom, ker je pri Skoplju tiste prve dni Nemcem hudo zadržal, in so Srbi posekali do 20 tisoč Nemcev. Zdaj je isti Milan Nedič v Beogradu upostavljal neko vlado, ki bo delala z Nemci roko v roko. To vlado presodi, če hočeš, jaz ne bom udaril. Ampak poroča se zdaj, ja je naslov "vojvoda" prišel od nazijske stranke, da bi se Nediča tako pripravilo za "srčno sodelovanje."

Nočem odpirati ran v teh hudih časih. Poročalo se je, da je bilo zadržanje hrvaških regimentov tiste prve dni vse kaj drugega, le junaško ni bilo. Zdaj pa je hrvaški ban dr. Šubičić v New Yorku povedal časniškemu poročevalcu, da je bilo zadržanje hrvaških regimentov junaško. Kaj si? Ptič ali miš?

Streljajo in obejajo po vseh krajih katere so Nemci zasedli. Bajbe se širi odpor. Navidezno vsaj tako izgleda. Vsaj mož, ki razmere dobro pozna, pa poroča iz Češkega, da iščejo Nemci le povod za nadaljen korak. Češka in Moravska tvorita protektorat, toraj nista v rajh vključeni. Angleži kraje, kjer je težka industrija, bombardirajo, in Nemci hočejo to industrijo preložiti na Češko in Moravsko. Iz tega namena bi radi "protektorat" ukinili in vključili vse v rajh. Znano je, da v rajhu nihče nima besede. Tako iščejo Nemci povod za popolno zasedbo. Ako obstoja ta namen, je umljivo, da povodov ne bo manjkalo. Volk se je pritoževal, da mu jagnje vodo kali, dasi je jagnje stalo nižedoli potoka. Saj se poznamo.

Recimo pa, da gre res za odpor. Presojenje odpora se mora prepustiti tistim, ki odpor delajo. Zvrne se kak Nemeč, menda postrelijo kar na desetine morda povsem nedolžnih žrtev. Presodite. Če gre stvar tako naprej, utegne v posa-

meznih krajih ljudi zmanjkati. Ali ni to v načrtu Nemcev? Povprečen človek bi sodil, da mora biti tudi odpor najmanj razsoden. Zasčita vojakov pri kaki zasedbi ni ravno nezakonita. Drugo pa je vprašanje, čemu je bila zasedba, in če bi bila sledila tudi vojaškemu porazu. Čemu kdo napada? To je bistvena točka.

Da vroči glav pri odporu ne bo manjkalo, je enako umevno. Posledice so nedolžne žrtve. Pa je pri vsem tem še ena stran. Vojskovanje dela ljudi nerazvorne, histerične. Pri tem niti "glave" niso izvzete. To sem izkusil na lastni koži že v zadnji vojski, ko neka histerija še ni pripeljala do vrhunca. Tudi mene so osumili in zaprli. Sumili so me, da da jem laškim letalcem navodila, da imam pod cerkvijo tajen telefon, da zažigam ogenj na gorah in dirigram z dimom laške napade, itd. Naravnost za smeh, ker se meni niti sanjalo o vsem tem ni. Dasi niso dobili najmanjših dokazov, so celo generali vse to verjeli! Sosed je šel preko hotela. Ne vem, iz kakšnega povoda se je ozrl proti nebu. "Čemu ste se ozirali proti nebu?" so ga pestili.

Gestapovcev kar mrgoli vsepovsod. Taki ljudje se morajo izkazati za — spretno namram višjim. Razume se, da bodo najmanj sumili kar na debelo. Posledica je zatvor in sodba in svinec ali gavge. Gospodin, pomiluj!

"ŠIRITE AMER. SLOVENCA"

DR. J. E. URSICH

ZDRAVNIK in KIRURG

Ureda:

3 in 7-8 P. M. razun ob sredah:
1901 West Cermak Road
Tel. Canal 4918

3925 West 26th Street

4-6 P. M. in po dogovoru.
Telefon Lawndale 6287
CHICAGO

Residenčni tel.: La Grange 3966

Nove plačilne knjižice

ZA DRUŠTVA K. S. K. J.

Trpežne vezane v platno, narejene za 12 let. Velikost 4 1/2 x 3 inčev, primerna velikost za žep. Tiskane na dobrem pisnemem papirju s pivniki, po kakoršnih društva vedno poprašejo. Na platnice pride tiskano ime društva, ki jih naroči.

50 knjižic.....\$8.50 — 100 knjižic.....\$13.75

Pri višjih naročilih dodaten popust.

Knjigarna Amerikanski Slovenec

1849 W. Cermak Rd., Chicago, Illinois

IZREDNA PRILIKA

za ljubitelje lepega povestnega berila se nudi samo za nedoločen čas, ko je na izredni razprodaji krasna knjiga 416 strani, ki vsebuje krasno povest

'Ena božjih Cvetk'

stane po redni ceni \$1.00, zdaj za nedoločen čas na razprodaji samo

50 centov

V zalogi je le omejeno število teh knjig, sežite po nji takoj, zdaj, ko je vam na razpolago za polovično ceno.

Knjigarna Amerikanski Slovenec

1849 W. Cermak Road, Chicago, Illinois

Rojak se je čudil

kako je mogoče, da njegov sosed Frank ve toliko novega, ve toliko o raznih postavah, zakonih in marsičem drugem. Vse ve in ljudje ga poslušajo ko pripoveduje to in ono v družbi. On sam pa je tak nevednež. Nekega dneva je to "pogruntal". Videl je, da sosed rojak vsak dan stalno čita "Amerikanskega Slovenca", kjer so najnovejše vesti, vsa razna druga pojasnila in pouk o tem in onem. Naročil si ga je tudi on in zdaj je tudi on o vsem točno informiran. Naročite si dnevnik "Am. Slovenec" tudi vi. Stane za celo leto \$5.00, za pol leta \$2.50; za Chicago in inozemstvo \$6.00 letno; za pol leta \$3.00. Naročnino pošljite na:

AMERIKANSKI SLOVENEK

1849 West Cermak Road,

Chicago, Illinois